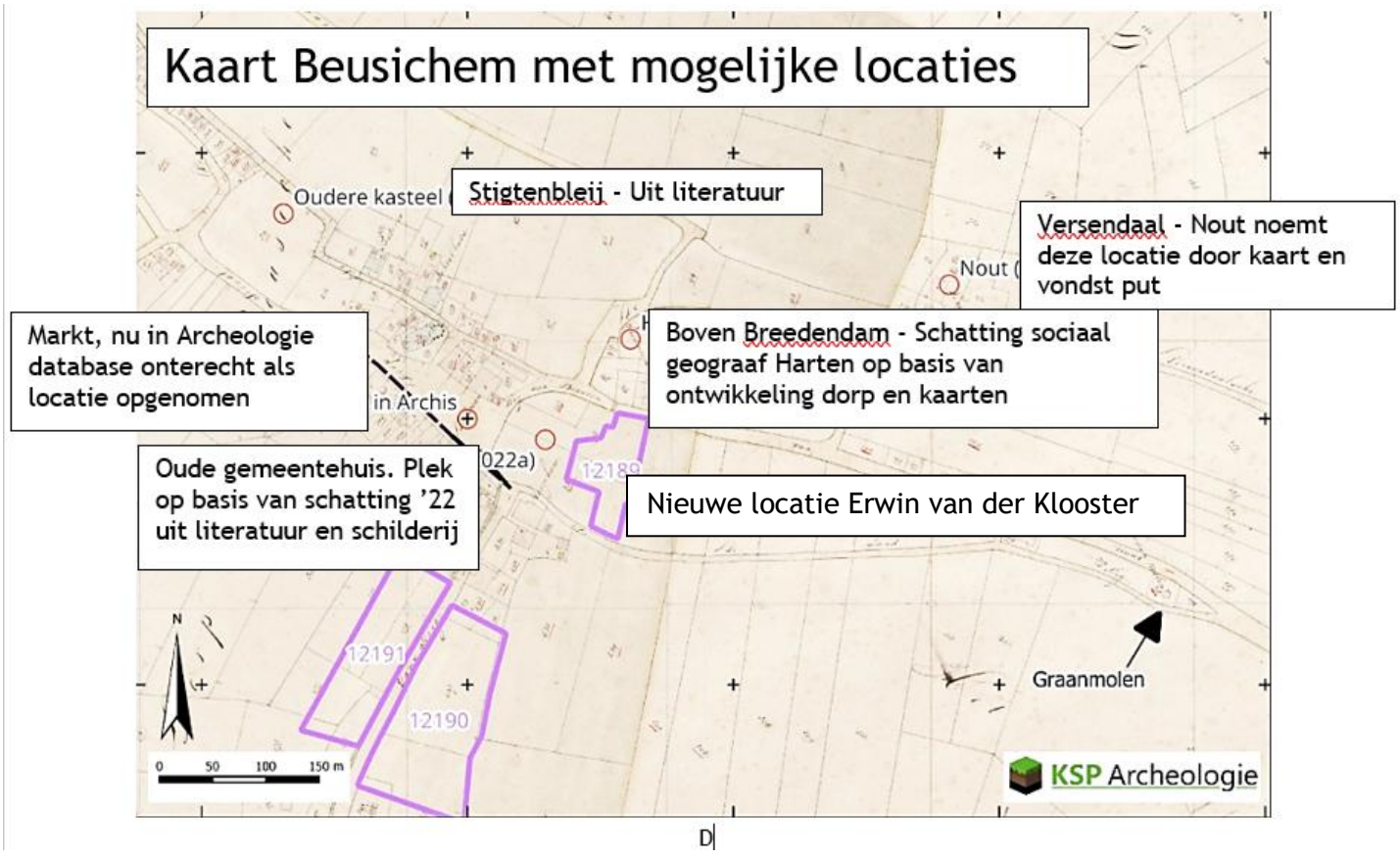
Nieuwe aanwijzingen locatie van het Beusichemse kasteel

Historische kaarten, watergangen en middeleeuwse sporen brengen nieuwe locatie in beeld. Heeft het kasteel van Beusichem nabij begraafplaats gestaan?

Waar stond nu precies het Beusichemse kasteel, slot of hof? Archeoloog Erwin van der Klooster (KPS Archeologie) heeft een interessante theorie. Hij is van KPS Archeologie en deed onderzoek voor de gemeente Buren. Aanleiding voor dit onderzoek zijn de geplande grote rioolwerkzaamheden op de Markt. De gemeente wil weten welke archeologische resten zij in de bodem kan verwachten.

Stond het kasteel wellicht achter het oude gemeentehuis?

Van der Klooster vermoedt dat het kasteel op korte afstand achter het oude gemeentehuis lag, nabij de Molenweg en Benedenmolenweg (ter hoogte van de begraafplaats). Van deze plek is al bekend dat er hoge archeologische verwachtingen zijn. Het gebied is al een zogeheten AMK-terrein (Archeologische Monumentenkaart). Voor eigenaren heeft deze schatting dan ook weinig gevolgen.

Kaart 1 (Overzicht): De verschillende locatietheorieën (onder meer van Harten en Nout) op een rij gezet, met de nieuwe theorie van KPS Archeologie aangegeven in het paars omlijnde vlak met nummer 12189.

Vier argumenten voor deze nieuwe theorie voor mogelijke locatie

- **De historische kaart van 1630:** Op een kaart van H. Verstralen uit 1630 is precies ter hoogte van dit AMK-terrein een omgracht gebied te zien met de letter 'H'. Dit duidt zeer waarschijnlijk op een voormalig hofterrein of kasteelplaats.
- **De oude watergang:** Uit oude kaarten blijkt dat de voormalige trekvaart langs de Ganssteeg vermoedelijk in verbinding stond met de vroegere kasteelgracht.
- **Eigendomsstructuur uit 1826:** Kadastrale gegevens laten zien dat de percelen ten oosten van de Markt destijds in handen waren van rijke renteniers uit steden als Den Haag en Gorinchem. Vaak wijst dit erop dat zij deze grond eerder hebben overgenomen van de adel – de mogelijke bezitters van het kasteel.
- **Middeleeuwse bodemvondsten:** In de directe omgeving, zoals bij de begraafplaats, zijn rijke middeleeuwse vondsten gedaan. Het gaat hierbij onder meer om Pingsdorf- en Andenne-aardewerk.

Van kastelen die de Heren van Beusichem bouwden in Culemborg, Vianen en Houten zijn duidelijke sporen gevonden, waardoor we weten hoe ze eruitzagen. Van het kasteel in Beusichem (dat hier van de 12e tot de 17e eeuw zou hebben gestaan) is dat veel onduidelijker. Eerdere vondsten zijn destijds zonder nauwkeurige gps-coördinaten vastgelegd, waardoor de geregistreerde locatie nu midden op de Markt uitkomt. Dat lijkt vrijwel zeker niet te kloppen.

Overzicht van andere locatietheorieën

> **1. Locatie 'Belvedère' / Breedendam (Harten, 1988)**
> Volgens historische bronnen (zoals Van der Aa uit 1840) lag het terrein na de sloop in de 18e eeuw braak als een akker genaamd *Belvedère*. Sociaal geograaf J.D.H. Harten plaatste het kasteel daarom zo'n 180 meter ten noordnoordoosten van de Markt, met de eertijds omgrachte boerderij Breedendam als mogelijke kandidaat.

> **2. Het oudere kasteel bij Stigtenbleij (vóór 910)**
> Volgens oude kronieken over invallen van de Noormannen stond er nóg eerder een primitiever kasteel of motte. Dit bouwwerk (verwoest rond 910) zou ter hoogte van herenhuis Stigtenbleij of de tegenoverliggende Steenakker hebben gestaan, waar historisch gezien extreem veel puin en oude bouwstenen in de grond zijn aangetroffen.

3. Locatie 'Versendaal' (Nout, 1981–1990)

Historicus J.J. Nout stelde in zijn boeken *Flitsen uit de geschiedenis van Beusichem en Zoelmond* dat het kasteel verder van de kerk lag, achter het huidige derde veld van voetbalvereniging BZS (bij de straat Versendaal). Zijn belangrijkste aanwijzing was de vondst van een oude waterput bij de aanleg van een zwembad in de jaren tachtig en een kaart.

- **Kaart 2 (1826):** Oude kadastrale kaart met de Markt in het midden en rechts drie percelen die in eigendom waren van rijke adel.

D